

MIHAI RĂZVAN UNGUREANU

Mihai Răzvan Ungureanu (n. 22 septembrie 1968, Iași) este un istoric și diplomat român, care a deținut funcția de ministru de externe al României între anii 2004-2007. În prezent este director al Serviciului de Informații Externe al României.

A absolvit în anul 1992 Facultatea de Istorie-Filosofie din cadrul Universității „Al.I. Cuza” din Iași. În perioada 1992-1993 a urmat studii postuniversitare la Oxford Centre for Hebrew and Jewish Studies din cadrul Universității Oxford, iar la 27 martie 2004 a obținut doctoratul în istorie modernă la Facultatea de Istorie a Universității „Al. I. Cuza” din Iași, cu o teză cu tema „Convertire și integrare în societatea românească la începutul epocii moderne”, avându-l ca îndrumător științific pe acad. prof. dr. Alexandru Zub.

După absolvirea Facultății în anul 1992, Mihai Răzvan Ungureanu a devenit pentru o scurtă perioadă profesor la Liceul de Filologie-Istorie „Mihai Eminescu” din Iași. Din același an, este angajat drept cadru didactic universitar de Istoria modernă a României la Facultatea de Istorie a Universității „Al. I. Cuza”, din Iași, deținând pe rând următoarele grade didactice: preparator (1992-1995), asistent (1995-1998), lector (1998-2004) și apoi conferențiar (2004-2006). În anul 2007, devine profesor universitar de Istoria modernă a României la Facultatea de Istorie a Universității din București.

În paralel cu activitatea didactică, prof. dr. Mihai Răzvan Ungureanu a desfășurat și o bogată activitate științifică, fiind membru al Societății Române de Heraldică, Sigilografie și Genealogie a Academiei Române, filiala Iași (din 1993), membru al board-ului științific al Fundației Soros pentru o Societate Deschisă, Iași - București (1996-1998), director al Centrului de Studii Românești din Iași al Fundației Culturale Române (1996-1999), membru al European Association for Jewish Studies din Oxford, Marea Britanie (din 1997), membru al Consiliului Institutului de Studii Genealogice și Heraldică „Sever Zotta” din Iași (din 1998) etc.

Mihai-Răzvan Ungureanu a susținut cursuri la o serie de instituții de învățământ superior din țară și de peste hotare: profesor invitat (Gast Wissenschaftler) la Departamentul de Istorie Europeană, Universitatea Albert-Ludwig din Freiburg im Breisgau, Germania (1993-1997), profesor asociat la Școala de Studii Slavone și Est-Europene, Universitatea din Londra, Marea Britanie (1996-1998), lector la Școala NATO (SHAPE) din Oberammergau, Germania (2001-2004), lector asociat la Școala Națională de Studii Politice și Administrative din București (din 2002), lector la Centrul de Studii de Securitate „George C. Marshall” din Garmisch-Partenkirchen, Germania (2003-2004).

„Este autor a peste 80 de articole științifice și a 5 volume, între care: „Documente statistice privitoare la orașul Iași (1755-1828)”, 2 vol. (Iași, 1997), în colaborare cu prof.univ. Ioan Caprosu, „Marea Arhondologie a boierilor Moldovei” (Iași, 1998); „Convertire și integrare în societatea românească la începutul epocii moderne” (2004); „Rumänien (România)” în colaborare cu Thede Kahl și Michael Metzeltin (Viena, Münster, 2006); „Întotdeauna loial. Note diplomatice pentru o Românie modernă” (București, 2008). Este editor al „Revistei de istorie socială” a Universității „Al. I. Cuza”, Iași (din 1996) și coordonator al colecției Historia a Editurii Polirom (din 1998).”

1. Considerați că România de azi este diferită de cea anterioară anului 1989? Din această perspectivă, se poate vorbi, din perspectiva dumneavoastră, de o magistratură de dinainte de 1989 și de una de după 1989?

Nu cred că sistemul legislativ, după care un magistrat judecă, sau cadrul procedural în limitele căruia este ținut să judece poate defini o frontieră de conținut între activitatea depusă de acest corp profesional înainte și după 1989. România a beneficiat întotdeauna de un corp de oameni profesioniști, dedicați interpretării și aplicării legii, indiferent care erau obiectivele de politică normativă ale societății. Cred că aceasta ar trebui să reprezinte starea de normalitate, în care factorul politic, indiferent de regimul ideologic care îi dă contur, este responsabil de identificarea și normarea acelor aspecte din viața cetății pe care le consideră importante pentru funcționarea noastră corectă ca indivizi părți ale unui sistem social, autoritatea judecătorească fiind chemată să vegheze la respectarea normelor edictate. Nu încerc prin aceasta să validez etica ansamblului legislativ sub care funcționa justiția română înainte de anul 1989; cred însă că nu trebuie să responsabilizăm judecătorii pentru conținutul nedemocratic al unora dintre legile regimului trecut sau cu modul în care era organizată administrarea actului de justiție.

Consider însă că anul 1989 a marcat un punct de cotitură în consolidarea identității profesionale și în asigurarea garanțiilor legale pentru funcționarea imparțială a puterii judecătorești. Constituirea organismelor specifice de pregătire și de organizare profesională, prin înființarea Institutului Național al Magistraturii și a Consiliului Superior al Magistraturii, a dat curs unui imperativ social încă actual: nevoia de a beneficia de serviciile unui corp profesional puternic, educat și suficient de matur pentru a se autoguverna și pentru a recunoaște limitele democratice ale acestui

exercițiu. Garanțiile de independență profesională conferite asupra sistemului judiciar nu au fost un capriciu al efervescentei postrevoluționare, ci un imperativ al societății democratice.

2. Ar trebui trecută cu vederea colaborarea unor magistrați cu serviciile Securității, dată fiind experiența și competența acumulată (știut fiind că un bun specialist se formează în mulți ani) sau ar trebui ca aceste persoane să fie expuse și îndepărtate din profesie? Soluția din Germania de Est, unde, după căderea zidului și reunificare, judecătorii din perioada comunistă au fost îndepărtați, este cea mai bună?

Nu cred că avem voie, ca oameni care am trăit împreună aceeași istorie, să aruncăm anatema asupra unui întreg corp profesional, doar pentru că a avut neșansa de a lucra într-o anumită perioadă istorică sau sub un anumit regim politic. Așa cum actul de justiție se aplică particularizat la speță, consider că eventuala implicare a unui judecător în activități de poliție politică trebuie analizată și, acolo unde este cazul, sancționată. În acești termeni înțeleg filosofia care fundamentează legea română în materie: o răspundere bazată pe vinovăție individuală, pentru fapte comise contra drepturilor și libertăților fundamentale ale cetățeanului, a căror săvârșire este probată. Legiuitorul român a dat dovadă de înțelepciune când a decis să nu acorde preeminență unui demers represiv bazat pe răspunderea colectivă, prezumată absolut, a unui întreg corp profesional.

3. Considerați că și în prezent, în lume și în România, puterea politică exercită influență sau control asupra magistraților? În ce modalitate? Prin ce pârgii?

Autoritățile de stat legitimate constituțional să diriguieze activitatea în raport cu puterea judecătorească: politica normativă, care exprimă dreptul legiuitorului de a decide cum trebuie protejate valorile societății. Într-un stat democratic nu există altă formă de interacțiune a factorului politic cu autoritatea judecătorească. Construcția sistemului judiciar în ultimii douăzeci de ani a eliminat într-o mare măsură pârghiile legale, administrative sau logistice prin care un judecător să fie făcut dependent de oricine este extrinsec legii și propriei sale conștiințe. Mai rămâne ceea ce nici o lege nu poate să reglementeze: felul în care fiecare dintre noi, judecători sau nu, ne raportăm moral la paradigmele deontologice ale profesiilor noastre; modul în care înțelegem să clădim și să ne apărăm demnitatea propriei conduite. Revenim astfel la autogovernarea la care mă refeream mai devreme și care dă consistență principiului independenței puterii judecătorești; aceasta are un corelativ implicit: responsabilitatea magistraților de a denunța ei înșiși orice încercare a fi influențați sau controlați de factorul politic.

4. Dacă ar trebui să vă adresați unei instanțe din România, pentru a vă ocroti un drept, ați avea încredere în sistem, în general, și în judecător, în special? Există vreo diferență între ceea ce ar trebui să fie un judecător și ceea ce el este, în realitate? Ce socotiți că ar trebui să facă membrii acestui corp profesional pentru întărirea independenței și sporirea încrederii publicului în actul de dreptate? Cum ar trebui să se comporte un judecător? S-a născut oare judecătorul ideal?

Dacă prin „judecătorul ideal” înțelegem magistratul care „împarte dreptatea” într-un mod competent și echidistant, atunci vreau să cred că sistemul judiciar românesc este format

în primul rând din judecători ideali. Nu cred că justițiabilul caută în instanță un ideal filosofic. Odată ajuns într-o formulă contencioasă își rezervă dreptul de a fi pragmatic: vrea să fie tratat cu respect de un profesionist, ale cărui hotărâri să fie articulate doar de lege și de propria sa conștiință și care să îi ofere o soluție motivată într-un termen scurt. Sunt cerințe naturale ale produsului activității jurisdicționale oriunde în lume și sunt tot atâtea criterii de cuantificare a încrederii în sistemul judiciar.

Problema încrederii în activitatea judiciară, îngrijorare prezentă în discursul public, reflectă însă o confuzie la clarificarea căreia ar trebui să participe inclusiv cei vizați de această retorică: suprapunerea între încrederea în sistemul judiciar și încrederea în sistemul legislativ. Judecătorul interpretează și aplică legea, nu o formulează. Nu își edictează nici regulile de procedură care îi guvernează activitatea și care formează de atâția ani obiectul criticilor privind lipsa de celeritate a procedurilor judiciare.

Din acest motiv, nu cred că soluțiile privind sporirea încrederii publicului în actul de justiție pot suporta un autorat unic și nici nu este echitabil să cadă exclusiv în sarcina unei singure puteri a statului român. Cred că este momentul, după două decenii reșezare a sistemului judiciar românesc, cu reușitele și eșecurile acestui proces, să abordăm cu mai multă responsabilitate rolul care ne revine tuturor în efortul de îmbunătățire a actului de justiție românesc.